HLOH JEDNOSEMENNÝ

Crataegus monogyna

třída: vyšší dvouděložné; **řád:** růžotvaré; **čeleď:** jabloňovité; **rod:** hloh;
druh: hloh jednosemenný (jednoblizný); **lidové názvy:** druhy hlohu nebyly v lidových názvech rozlišovány: hlohoží, hložek, hloží, hložina, kukaččiny perličky (plody), loh, luhovec, moučničky, pluháč, plucháč, srdeční chléb, trní

POPIS:

Statný keř až strom 2 - 8 (12) m vysoký, s rozkladitými větvemi a šedou, podélně rozpraskanou, plátkovitou borkou.

Letorosty jsou lysé, leskle zelenohnědé až červenohnědé, kolcové trny na bázi letorostů 0,5 - 2,0 cm dlouhé. Krátké postranní větvičky často též kolcovité, pupeny drobné, červenavé.

Hloh jednosemenný má listy vejčité až okrouhle kosočtverečné, hluboce 3 - 5 (7) peřenolaločné, na bázi klínovité až uťaté, tuhé, na líci leskle tmavozelené, na rubu sivozelené, matné. Laloky jsou delší než široké, jen na vrcholu hrubě zubaté, žilky v lalocích sahají až do špičky a jsou ohnuté směrem od špičky listu.

Květy jsou drobné, bílé s růžovými prašníky, obvykle s jednou čnělkou, po 10 - 20 v řídkých, přímých chocholících. Kvete v květnu.

Malvice dozrávají v září, jsou červené až hnědočervené, velké 0,6 - 1,0 cm, obsahují obvykle jen jednu velkou „pecku“ se dvěma rýhami po stranách a s jizvou na temeni. Plod není peckovice, není to tedy pravá pecka, vzniká z kaménčitých buněk (podobných, jaké najdeme v plodech plané hrušně), které obalují jádřinec se semenem.

ROZŠÍŘENÍ:

Hloh jednosemenný je jeden z nejrozšířenějších evropských druhů hlohu, roste téměř v celé Evropě, včetně Britských ostrovů, na sever zasahuje až do jižní Skandinávie a jeho areál prochází Ukrajinou až za Don. V Alpách vystupuje až do nadmořské výšky 1500 m. Na jihu jej najdeme i v severní Africe a v Malé Asii.

V České republice je druhem nížin a pahorkatin, roste zde ve světlých listnatých lesích jako součást podrostu. Daleko více mu ale vyhovují slunná stanoviště, najdeme jej hojně na okrajích lesů, na pastvinách, na mezích nebo na náspech silnic a železnic.

Je suchu odolný, dobře snáší městské prostředí.

VÝZNAM:

V krajině slouží jako vynikající úkryt pro ptactvo a drobné živočichy, hložinky jsou od podzimu do zimy cennou potravou ptáků, malvičkami se živí především kosi, drozdi a vrány. Je proto vhodný pro výsadbu do biokoridorů, na meze a do lemů porostů.

Protože dobře snáší seřezávání, je také výbornou dřevinou pro živé ploty. Na Britských ostrovech je jednou z tradičních dřevin pro speciálně proplétané, neprostupné živé ploty na hranicích pozemků.

Najdeme jej i ve městech, buď v parcích, nebo v uličních výsadbách. V posledních letech však hlohy, podobně jako další příbuzné rody (skalníky, jeřáby), trpí bakteriální spálou růžokvětých.

Využití dřeva i léčivé účinky jsou stejné jako u hlohu obecného.

V době květu hlohu (květen) přichází celkem pravidelně tak zvaná „hlohová zima“, krátkodobé, ale nápadné ochlazení, které se stalo součástí lidových pranostik.